

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

Küresel iklim krizi, ormanlık alanlarının imara açılarak parçalanması, ekosistemi bozmakta ve orman yangını riskini arttırmaktadır. Orman Genel Müdürlüğü'nün (OGM) verilerine göre son beş yılda toplamda 62 bin 315 hektarlık alanda, 16 bin 3 orman yangını çıkmıştır. Türkiye'de 22,7 milyon hektar ormanlık alan bulunmaktadır ve orman varlığının yüzde 55'i riskli ve yangınlar açısından çok hassas bölgede yer almaktadır. 2020 yılında 3.399 yangının çıkmış ve 20.971 hektar orman alanı yanmıştır. Toprak ve su varlıklarının, biyoçeşitliliğin, ekosistemin korunması, iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması açısından ormanların önemi, 1992 yılında gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansında yayınlanan Rio Deklarasyonu ile kabul edilmiştir. Ormanları her türlü tehdit ve tehlikelere karşı güvence altına almayı öngören Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UNFCCC), Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi (CBD) ve Birleşmiş Milletler Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi (UNCCD) yasal olarak bağlayıcı anlaşmalardır. Anayasanın 169. Maddesi gereğince, Devlet'in ormanları koruması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli tedbirleri alması, yasal düzenlemeleri yapması gerekmektedir. Mevcut yasa ve anlaşmalara karşın ormanlar korunmamakta ve her yıl binlerce hektar orman alanı yok olmaktadır.

Ege ve Akdeniz Bölgesinde 127 orman yangını çıkmış, bu yangınların 8 tanesi günlerdir kontrol altına alınamamıştır. Yıllara göre çıkan yangınlara ve meteorolojik verilere rağmen yangın riskine karşın önceden önlem alınmamıştır. Yeterli sayıda yangın söndürme uçağının, helikopterin, ekipmanın ve personelin olmaması nedeniyle, yangınlara zamanında, etkili müdahale bulunulmamaktadır. Yangınlar, afete dönüşmüş, binlerce hektar alan yanmış, yerleşim alanları boşaltılmış, telafisi imkansız tahribatlar ve can kayıpları olmuştur. Hükümet yetkilileri, yangınlar başladığından bu yana krizi yönetememişler, yangının nedenleri, neden etkin müdahale edilemediği, yangın sonunda halkın mağduriyetlerinin nasıl giderileceği,

yangın alanında kalan Milas Kemerköy Termik Santrali konusunda çelişkili açıklamalarda bulunmuşlardır.

Tarım ve Orman Bakanı, bakanlığın envanterinde yangın söndürme uçağı ve helikopteri olmadığını, bu yıl içerisinde envantere uçak alımının tamamlanacağını söylemiştir. Türk Hava Kurumu'na ait uçakların neden kullanılmadığına ilişkin şeffaf bilgilendirme yapılmamıştır. Bütün dünya ülkelerinde, Türk Hava Kurumu'nun elinde bulunan CL-215 amfibik yangın söndürme uçaklarını kullanmaktadır. Bakanlık, uçak kiralama şartnamesine iki yıldır 5 Bin litre su kapasitesi şartını koyduğundan 4 bin 900 litre su kapasiteli olan THK uçakları ihaleye girememektedir. Rusya'dan kiralanan 3 tane yangın söndürme uçağı taşıdıkları motor kapasiteleri ve fiziki özellikleri nedeniyle, düz arazi koşullarına uygun uçaklardır. Türkiye'deki gibi dağlık, engebeli arazilerde yangın söndürmede etkili olamamaktadır. Manevra yapamadıklarından vadilere girmeleri de mümkün değildir. Sadece, durgun denizden su alabilmektedir. Göllerden su almaları mümkün değildir. Pilotlar, Türkiye'nin coğrafi yapısını bilmediklerinden ve kendilerini riske atmamak için uçağın kapasitesinin altında su almaktadırlar. Yangının söndürülmesi için 30 metre üzerinde suyun bırakması gerekmektedir. Rus uçakları ise 150- 200 metre yükseklikte su bırakmaktadırlar. Bu yüzden de yangını kontrol altına almada ve söndürmede çok etkili olmamaktadır.

Orman Genel Müdürlüğü, helikopter almak için yalnızca 1000 liralık ödenek ayırmışlardır. Yangınlara müdahale için 16 Haziran 2021 tarihinde 2083 daimi ve geçici işçi alımı ilana çıkartmıştır. Toplu Konut İdaresi Başkanlığı daha yangınlar sönmeden, yerleşim alanları için konut projelerini ve fotoğraflarını yayınlamıştır. Yangından dolayı mağdur olan, evini, tarım alanını ve hayvanlarını kaybeden halk yüz binlerce lira borçlandırılacaktır. Turizmi Teşvik Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun yürürlüğe girmesi ile de yanan ormanlık alanlara turizm tesisleri yapılacağı endişesi oluşmuştur. Orman yangınlarına etkili mücadele yapılmamasına karşın, halkın dayanışma içinde gerekli ekipmanları toplaması ve yangın söndürme çalışmalarına katılması da engellenmektedir. Yanan orman alanlarına büyük oranda maden ruhsatları verilmiştir. Hükümetin, orman yangınlarının önlenmesi, ormanların korunması ve geliştirilmesi için acil etkin politikalar üretmesi ve yasal düzenlemeleri yapması gerekmektedir.

49119

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye’de her yıl orman yangınları yaşanmaktadır. Yangınların çıktığı dönemin bilinmesine ve meteorolojik verilere karşın neden önceden gerekli tedbirler alınmamıştır? Yangınlara karşı gerekli önlemleri almayan yetkililere soruşturma açılacak mıdır?
- 2- Bakanlığınız bölgede kaç hektar ormanlık alanın yandığını tespit etmiş midir? Yanan alan tekrar nasıl ormanlık alana dönüştürülecektir?
- 3- Ormanlık alanlarda çıkan yangınların nedenleri araştırılmakta mıdır? Nedenleri konusunda kamuoyu bilgilendirilecek midir?
- 4- Yangınların, yeterli personel ve ekipmanla gerektiği gibi anında müdahale edilmediği için büyüdüğü, bu nedenle binlerce ağacın, canlının, köylerin yok olduğu ve can kayıplarının yaşandığı iddiası konusunda Bakanlığınızın açıklaması olacak mıdır?
- 5- Orman yangınlarına en etkili müdahale yangın söndürme uçakları ile yapılmaktadır. THK’nin yangın söndürmede tecrübeli pilotlarının ve bilim insanlarının defalarca dile getirdiği gibi, Rusya’dan kiralanan uçaklar teknik özellikleri ve yapısı gereği düz arazilerde etkili olmakta, Türkiye’nin dağlık, engebeli arazisinde yangınlara 30 metreden müdahale edememektedir. Bakanlığınız, neden Türkiye’nin coğrafi koşullarına uygun yangın söndürme uçağı kiralamamaktadır? Rusya’dan kiralanan uçakların teknik özellikleri neden göz ardı edilmiştir? Yıllardır, yangın söndürme uçağı almak yerine neden kiralama yoluna gidilmiştir? Son beş yılda kaç yangın uçağı kiralanmıştır? Uçakların kira bedeli olarak kaç dolar ödenmiştir?
- 6- Yangından etkilenen yöre halkının mağduriyetlerini gidermek için ne gibi çalışmalarınız vardır?
- 7- Yanan ormanlık alanların imara açılması Anayasa’ya aykırı olmasına karşın 2007 yılında Bodrum Yalıkavak’ta yaşanan yangınından sonra bölgede otel yapımına izin verilmesi kamuoyunda bu konuda endişeleri arttırmıştır. Yanan alanların kesinlikle orman vasfı dışına çıkartılmaması, imara açılmaması için gerekli çalışmaları yapacak mısınız?
- 8- Bilim insanları, orman köylülerindeki azalmanın ve köylülere yangın eğitimi verilmemesinin yangınları durdurulmamasında etkisi olduğunu söylemektedir. Orman köylerinin desteklenmesi konusunda çalışmanız olacak mıdır?
- 9- Bakanlığınız verilerine göre 2014 yılından bu yana 32 hektarlık orman alanında 15 turizm tesisi için izin çıkmıştır. Ormanlık alanda turizm tesisinin yapımına izin verilmesinin gerekçesi nedir?

49119

10- Çevre Mühendisleri Odasının açıklamasına göre, Muğla orman alanlarının yüzde 65'ine maden ruhsatı verilmiştir. Yangından sonra bu oran arttırılacak mıdır? Ormanlık alanlara maden ruhsatı verilmemesi ve verilen ruhsatların iptali için girişiminiz olacak mıdır? Bu konuda ilgili Bakanlık ile işbirliği yapacak mısınız?

11- Bilim insanları, ormanlık alanda elektrik iletim hatlarının yangın çıkartma riski taşıdığını açıklamışlardır. İlgili Bakanlıklar ile işbirliği yaparak ormanlık alanlarda enerji tesisi kurulmasını önlemek için çalışmalar yapacak mısınız?

12- İklim krizi ve çeşitli etmenler nedeniyle ileride çıkma olasılığı olan orman yangınlarını önlemek ve etkili müdahale bulunmak için çalışmanız olacaktır? Bu konuda ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapıp eylem planı hazırlamayı düşünüyor musunuz?